

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kranjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 36 — NOVO MESTO, Ljubljanska 6, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Počtna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Bitka za Šanghaj:

Japonci porušili trdnjavo Vusung

Japonci so po hudem topniškem boju in napadu pehote na kitajske postojanke popolnoma porušili in zavzeli trdnjavo Vusung, ki brani vhod v reko Vangpu

Šanghaj, 27. avgusta. g. Po veliki pripravi topništva japonskega brodivja so včeraj japonske napadalne čete pri Vusungu izvedle ljut napad na kitajske postojanke. Uspelo jim je preprosti Kitajce, ki pa so se močno upirali. Japonci so zaradi hrabre obrambe Kitajcev imeli velike izgube. Ob istem času so kitajski topovi otvorili močan ogenj na japonske postojanke pri Jangcepuju. To obstreljevanje je povzročilo velike požare. Izgube Kitajcev v in okoli Šanghaja se cenijo na 8000 mrtvih in približno 14.000 ranjenih. Tudi izgube Japoncev so zelo velike.

Po informacijah poročevalca Hearstovih listov so Japonci zavzeli trdnjavo Vusung, ki je bila popolnoma razdejana. V Vusungu so topovi porušili polovico hiš. Razdejan je tudi tamkajšnji vodovod. Radzijska postaja v Vusungu je bila ponovno bombardirana in je vsa razbita. Tudi vsuška bolnišnica je zelo poškodovana.

Zastopnik japonske mornarice v Šanghaju je izjavil poročevalcem listov, da japonske čete, ki so se nedavno izkrcale, se nadalje prodirajo. Sicer so zadele na odpor, vendar pa do prave bitke še ni prišlo. Nadalje je izjavil:

Od začetka izkrcavanja znašajo japonske izgube 150 mrtvih in ranjenih. Japonci dobivajo nova ojačenja. Ne morem izdati števila naših oddelkov, ki so prišli z Japonskega, mislim pa, da so zadostni za zmago nad Kitajci v šanghajskem okraju. Na fronti pri Honkevu in Jangcepuju se od včeraj ni nič izpremenilo. V tem kraju japonske čete niso bile v akciji. Na teh frontah je bilo na naši strani 22 mrtvih in 98 ranjenih.

Japonci so v sredo izvedli preiskavo v sovjetskem konzulatu, ker so po njihovih trditvah od tam oddajali svetlobne znake kitajskim četam. Japonske oblasti so zahtevale, da naj se preiskave udeleži tudi mednarodna policija iz mednarodne konvencije, vendar pa so opravili sami, preden je prišla mednarodna policija.

Doslej po angleške oblasti odstranile iz Šanghaja približno 3500 žensk in otrok in 300 moških. Vsi so angleški državljani.

Boji na severozahodu Šanghaja

Glavni štab kitajske armade je vrgel vse razpoložljive čete v boj, ki se razvija pri Lotianu, 30 km severozahodno od Šanghaja. Kitajska poročevalska agencija Central News je javila, da so Kitajske čete po ljutih borbah na nož prisilile japonske čete, da se umaknejo iz tega kraja.

Dve japonski vojni ladji potopljeni

Tokio, 27. avgusta. o. Japonski vojni minister je izjavil, da je 30 kitajskih divizij, ki štejejo skupno 450.000 mož, na potu v severne kitajske dežele. Minister je priznal, da so Kitajci v bližini Vusunga potopili japonsko topničarko in manjši rušilec.

Nankovski prelaz še ni povsem zavzet

Peking, 27. avgusta. w. Japonske čete še niso popolnoma zasedle nankovski prelaz, vendar pa se večji del kitajskih sil umika proti zapadu, kjer jih zasedajo japonska letala. Pri Liangsiangu so se kitajske čete utrdile na več izpostavljenih točkah, ki obvladujejo zapadno obalo reke. Tu niso dajo ljut odpor prodiranju japonskih sil. V okolici Pekinga in Tiencina nadaljujejo Japonci svoje akcije, da očistijo to ozemlje. V Pekingu se brez presledkov čuje streljanje topov in streljanih.

Tudi Kalgana Japonci še niso zasedli

Peking, 27. avgusta. o. Po vestih iz zanesljivih virov Japonci še vedno niso zasedli Kalgana. Kakor znano, so v poslednjih dneh splošno poročali o padcu tega mesta tik ob Velikem zidu, ki je izredno velikega pomena za promet med severno-kitajskimi deželami ter Notranjo in Zunanjno Mongolijo. Po najnovejših informacijah se morajo Japonci boriti z velikimi težavami in hudim odporom Kitajcev še v nankovskih gorah. Vsi kontingenti japonske vojske, ki so bili v Pekingu in Tiencinu, so morali oditi na fronto bodisi pri nankovskem prelazu bodisi na jugu. Japonci se skušajo sedaj združiti s kvantunsko vojsko, ki prodira od vzhoda proti Kalganu. Po poročilu japonskega vrhovnega poveljstva v Tiencinu je Japoncem uspelo preseliti zvezo s Kalganom, severno izhodno točko nankovskega prelaza.

Mongolski napad na Kitajce

London, 27. avgusta. o. Times poroča iz Tokija, da je vojska mongolskega princa Tea s pomočjo japonskih letal v bližini Cangeva premagala večje kitajske oddelke. Pri Liangsiangu so Kitajci nato prešli v protinapad in je bila huda bitka na noč.

Beg srebra iz Kantona

London, 27. avgusta. AA. Po poročilih iz Hongkonga so v Kantonu zaradi vojne panike prodali mnogo srebrnih palic v vrednosti več milijonov dolarjev v Hongkong. Srebro bodo te dni z velikim policijskim spremstvom odpravili v Hongkong. V blaginjah v Hongkongu imajo ta trenutek srebra v palicah v vrednosti 80 milijonov dolarjev, zaloge pa še vedno rasejo.

Japonska kontrola nad ladjami

Tokio, 27. avgusta. o. Poveljstvo japonske vojnega brodivja je po zunanjem ministru obvestilo poslaništva prizadetih držav, da japonske vojnne ladje ne bodo le blokirale kitajsko obalo, nego bodo izvrševale tudi kontrolo nad vsemi inozemskimi ladjami, da ugotove, ali ne prevažajo vojnih potrebščin za Kitajce. V ostalem bo promet v kitajskih vodah popolnoma svoboden.

Japonska letala ranila angleškega poslanika

Letala so obstreljevala njegov avtomobil na poti v Šanghaj ter ranila poslanika na želodcu in hrbtenici

Šanghaj, 27. avgusta. br. Angleškega poslanika Hughesa Knathull-Haugessen, ki se je s svojim avtomobilom odpeljal iz Nankinga proti Šanghaju, so napadla japonska letala, ki so se spustila nizko nad avtomobil in ga pričela obstreljevati s strojnimi. Poslanik je bil hudo ranjen in so ga v Šanghaju nemudoma prepeljali v bolnišnico. Za poslanika v Nankingu je bil imenovan šele lani meseca septembra.

Britanski vojaški ataše, ki je spremljal poslanika, ni bil ranjen, prav tako tudi ne kitajski čofar. Na poslanikovem avtomobilu je bila britanska zastava. Kitajske oblasti so bile obveščene o poslanikovem polovanju, ne pa japonske. Načelnik japonskega admiralskega štaba v kitajskih vodah admiral Honda je v družbi kontraadmiralet Hugijame obiskal namestnika britanskega generalnega konzula v Šanghaju in mu izrazil obžalovanje zaradi tega incidenta, član japonskega poslaništva pa je odšel v bolnišnico, kamor so prepeljali britanskega poslanika in se uradno informiral o ranjenem stanju.

London, 27. avgusta. AA. Britanski poslanik na Kitajskem se je peljal iz Nankinga v Šanghaj s polkovnikom Fraiserjem, britanskim vojaškim atašejem, finančnim ministrom Halpechom in s kitajskim čofarjem. Razen njega ni nihče ranjen. Avto je šofiral polkovnik Fraiser, ki je izjavil, da so napadla avtomobil, ki je imel britansko zastavo japonska letala. Napad se je pripetil včeraj ob 2.30 kakih 50 milj od Šanghaja, ko sta dva letala namerila strojnoce na avto in ga začeli obstreljevati. Nato je avtomobil z vso hitrostjo zavil proti šanghajski bolnišnici. Pred odhodom iz Nankinga so britanski zastopniki obvestili kitajske oblasti, da jih ne bi Kitajci nadlegovali na vojni, japonske oblasti niso bile obveščene.

Velike proslave v Italiji ob zavzetju Santandra po Francovi vojski

RIM, 27. avgusta. d. Včeraj so povsod v Italiji slavili Francovo zmago v Santandru. Povsod so tudi izobesili zastave. »Popolo d'Italia« poroča, da je vest o zavzetju Santandra izzvala po vsej Italiji soglasne manifestacije navdušenja. Posebne izjave listov s prvimi poročili agencije Stefani so bile na mah razprodate. V Rimu je množica v sprevodih po mestu vzklikala Mussoliniju, italijanskim legionarjem, generalu Francu in nacionalni Spaniji. »Corriere della Sera« je poročal o zavzetju Santandra pod velikim naslovom »Italijanski prostovoljci na čelu osvobodilnih čet«, turška »Stampa« pa pod naslovom »Santander so prisilili k predaji italijanski legionarji in navarski bojevniki«.

V svojih komentarjih poudarjajo fašistična glasila, da prevladuje tudi v pokrajinah, ki so še pod republikansko oblastjo prepričanje, da so v državljanski vojni zmagnali nacionalisti in da je Spanija na strani generala Franca. »Giornale d'Italia« piše, da je zmaga v Santandru italijanska zmaga in nadaljuje nato: »V Santandru je bil poražen kakor prej v Bilbau in Malagi boljševizem in kakor v vsakem drugem delu Spanije.« List opozarja na Mussolinijeve besede v Palermu, da ne bo nikdar trpel boljševizma na Sredozemskem morju. »V 15 letnem delu je fašizem ustvaril za latinsko kulturo na Sredozemskem morju toliko, da so mogli Španci pristopiti k zopetni osvojitvi svoje domovine, ne da se jim bilo treba bati boljševiških zahrbtnosti na Sredozemskem morju, kjer dobro straži mogočno fašisti-

vala tudi kontrolo nad vsemi inozemskimi ladjami, da ugotove, ali ne prevažajo vojnih potrebščin za Kitajce. V ostalem bo promet v kitajskih vodah popolnoma svoboden.

Japonski vojni minister je novinarjem izjavil, da je blokada kitajske obale od Šanghaja do Hongkonga potrebna že zaradi samobrambe. V ostalem bo še nadalje podpirala miroljubno mednarodno pomorsko trgovino.

Zaradi razbujljivih komentarjev iz Amerike o proglativni blokadi nad kitajsko obalo je tudi zastopnik japonskega zunanjega ministristva izjavil, da je naperjena samo proti Kitajski in ne proti tretjim silam in da se bodo strogo čuvali upravičeni in legitimni trgovski interesi vseh drugih držav. Japonska hoče z blokado izvesti na Kitajsko pritisk, da bi izpremenila svoje stališče napram njej.

ne, ker je šla pot izključno po kitajskem zaledju. Kitajske čete niso bile v bližini, ko je bil napad izvršen.

Poročilih iz Šanghaja so rane britanskega poslanika na Kitajskem resnejše, kakor so prvotno mislili. Zvedelo se je, da strel iz strojnice ni ranil samo trebuha, temveč tudi hrbtenico. Sicer za sedaj še ni znakov ohromitve, toda definitivnega ni mogoče ničesar reči, dokler ne poteče vsaj 24 ur po poškodbah. Tudi se še ne ve, ali je poslanik v življenjski nevarnosti. Ranjenec je tako slab, da se zdravniki še ne upajo izvršiti operacije in mu izrezati kroglo. Japonski viceadmiral Kešigava je odredil strogo preiskavo in bo o uspehu poročal britanskemu admiralu, poveljniku britanskega brodivja pred Šanghajem. Japonci se izgovarjajo, da britanska zastava na avtomobilu v sedanjih razmerah še ne more biti zadostno jamstvo za varnost, ker je avto vozil v času bojnih operacij po cesti, ki spada v neposredni operacijski okoliš. V takšnih okoliščinah so japonski letalci lahko mislili, da imajo opravka z avtomobilom, v katerem se vozijo po točiču kitajski generalštabni častniki.

Nesreča angleškega poslanika na Kitajskem je zbudila veliko razburjenje v vsej angleški javnosti.

Nemška sodba

Berlin, 27. avgusta. AA. Berlinski listi menijo, da je poškodba britanskega poslanika po japonskem letalu verlesen incident. »Berliner Tageblatt« pravi, da ta dogodek drastično kaže, kakor resen je položaj na Daljnem vzhodu. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da za sedaj prevladuje vtis, da britanska vlada nima namena, da tako dovolj resno zadevo še napihovati, ker bi postal položaj še resnejši.

§ 273 ščiti komaj polovico deklet

Ljubljana, 27. avgusta

Otvoritev II. vseoslovenskega kongresa mladinoslovcov v Ljubljani je bila mogočna manifestacija volje češkoslovaških, poljskih bolgarskih in jugoslovenskih mladostnikov in kulturnih delavcev za resnično in globoko duhovno zблиžanje in sodelovanje vseh slovenskih narodov. Predavanja, ki so bila na redu včeraj popoldne, so bila vsa izredno dobro obiskana. Zanimanje kulturne Ljubljane in slovenskih vzgojnikov za delo domačih pedagogov in slovenskih gostov glede prečihtih vprašanj, ki se tičejo telesne in duševne vzgoje otrok in mladine, je bilo že prvi dan kongresa nad vse pričakovanje veliko. Objavljamo izvaja nekaterih predavateljev, ki so obravnavali splošno zanimive probleme iz pedagogije.

DOCENT DR. B. SKERLI O SPOLNI ZRELOSTI DEKLET

Univerzitetni docent dr. Skerli, čigar znanstveni izsledki na področju evgenike so znani, je predaval o določitvi spolne zrelosti deklet po biološki in po kazenskem zakonu. Po bioloških dogajanjih je večkrat docela nemogoče določiti ostro mejo za zrelost v tem pogledu, kakor si jo navadno želi in kakor jo potrebuje sodnik v svojih sodbah. Človek ne dozorja s kalendarskim 14. letom, temveč splošno dozorj zelo individualno v različni starosti. Pri dekletu imamo v menarhi varen kriterij za presojo spolne zrelosti. Na podlagi statističnih preiskav so dognali, da je srednja meja za menarho v naši državi okrog 15. leta, dočim zahteva § 273 stari dovršenega 14. leta za priznanje spolne zrelosti.

Predavatelj je na podlagi znanstvenih dognanj o dozorevanju deklet v telesnem in duševnem pogledu postavil mejo spolne dozorelosti, katero bi moral upoštevati zakonodajalec, na 18. leto, za 4 leta višje kakor je določena sedaj v kazenskem zakoniku. Le na ta način bi bila res vsa dekleta zaščiteni in bi bila zakonska zaščita tudi v skladu z dognanji biologije glede dozorevanja deklet v naših pokrajinah.

POVSOD NAČELO CELOTNOSTI

Učitelj v Mariboru g. Ernest Vrnac je predaval o mladinoslovju v luči sinteze. Problem celotnosti ali totalnosti (sinteza ni prazna marnja sodobnosti). In vseh področjih opazoma strnjeno gibanje, dočela skladno z razvojem družbenega življenja. Kakor ustrežata šolstvo in vzgoja

Zborovanje tramvaj-skih uslužbencev

Ljubljana, 27. avgusta
Usluženci cestne železnice v Ljubljani so organizirani v Strokovnem društvu uslužbencev cestne železnice v Ljubljani 173. Njivajskih uslužbencev je v Ljubljani 173. Njihove delovne odnose med Maloželezniško družbo ureja službena pragmatika, a kljub temu je strokovna organizacija potrebna, da bdi nad interesi svojega članstva ter skrbi, da njihovi delodajalci upoštevajo določila pragmatike.
Tramvajski uslužbenci so zadnje čase precej prizadeti zaradi podražitve življenjskih potrebščin in zato njihova organizacija posreduje, da bi jim uprava cestne železnice sorazmerno s podražitvijo povišala mezde. Člen 37 pragmatike določa, da se morajo mezde prilagajati cenam življenjskih potrebščin. To se pravi, če so življenjske potrebšchine pocene, uprava lahko sorazmerno zniža mezde, ake se pa poražajo, jih mora prav tako sorazmerno povišati. Nova pragmatika je stopila v veljavo lani 1. julija. Od tedaj so so življenjske potrebšchine zelo podražile, mezde so pa ostale nespremenjene. Zato je organizacija tramvajskih uslužbencev sprožila, ko je nehal voditi tram-bencev snovi pozvano, je v Delavski zbornici, sklicala zborovanje in Delavsko zbornico. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Udeležilo se ga je nad 160 tramvajskih uslužbencev. Predsedoval je predsednik strokovne organizacije Stefančič.
Sedanja akcija tramvajskih uslužbencev se ne more imenovati mezdno gibanje; kakor rečeno, gre samo za regulacijo mezd po pragmatiki. Zborovanja se je udeležil tudi občinski svetnik Likar, ki je tolažil določilo pragmatike o regulaciji mezd.
Zborovalci so določili izmed sebe odbor, ki bo proučil gibanje cen življenjskih potrebščin od 1. julija lani doslej ter predlagal sorazmerno povišanje mezd. Organizacija prikaže, da bo uprava cestne želez-

po vsebini in obliki vedno gospodarskim in socialnim odnosom na vsakokratni razvojni stopnji, tako se tudi mladinoslovje vključuje v razvojno zakonitost.

Po totalnosti težeča doba zahteva kar najbolj intenzivno mladinoslovno raziskovanje, ki izhaja vedno iz celote telesnega in duševnega razvoja otroka in okviru življenjske zajednice, v kateri otrok dorasča. Predavatelj je pokazal povezanost vsega vzgojnega in izobraževalnega oblikovanja, kakor ga je opisal že v svoji knjigi »Osno ve strnjena šolskega dela v teoriji in praksi«, s posebnim ozirom na to, da je taka strnjjenost in povezanost nujna tudi v mladinoslovju. Podal je širok pregled pedagoškega problema v zvezi z drugimi mladinoslovje in ugotovil, da raziskuje mladinoslovje otroka takega, kakršen je v celoti, torej z vidika totalnega gledanja na svet in življenje, to se pravi, upoštevajoč otrokovo vključenost v gospodarski in socialni red zajednice.

POSLEDICE SLABEGA ZOBOVJA

Univ. prof. dr. František Bežant, šči je osební zdravnik dr. T. Masaryka, je govoril o pomenu anomalij v rasti zobovja pri otroku. Izvajanje je ponazoril s številnimi slikami in modeli. Anomalije rasti zobovja in oblike ter položaja čeljusti celo zdravniki niso dovoljno upoštevali, čeprav se pojavljajo bolj pogosto, kakr se domneva in imajo lahko hude posledice za telesni in duševni razvoj otroka.

Zelo škodljive posledice takih anomalij je slaba prebava in prehrana. Otroci ne žveči pravilno, hrana ga zastruplja, namesto, da bi ga prehranjevala, saj je za rastočo mladi organizem najbolj važno dobro in pravilna prehrana. Pomankljiva je lahko tudi izgovorjava nekaterih glasov, predvsem sikavcev, zaradi tega trpi govor. Ker so nepravilni zobje nepravilno obteženi, povzročijo paradentozo, to je manjanje zob. Otroku z anomalijami v zobovju začno radi gniti, saj se zobno gnitje že pri normalnem zobovju rado pojavlja. Zelo slabo vpliva izrazita pomankljivost zobovja in z njo v zvezi pojavljajoča se slaba izgovorjava na duševnost otroka in mladostnika. Otroci se začne ogibati svoje otroške družbe, ker se sramuje. Pozneje se ogiba družbe sploh, ker ga ljudje zaradi napak v izgovorjavi prezirajo ali ga tudi zapostavljajo v poklicnem udejstvovanju.

Zobne anomalije, ki imajo lahko tudi hude posledice za otroka, se dajo s profilaktičnimi ukrepi v začetku z nezamno pomočjo zdravnika in z najmanjšimi sredstvi lahko ozdraviti ali preprečiti. Brigati se moramo za pravilno prehrano dojenčka in otroka v zgodnji in srednji mladosti. Preprečiti moramo izpadanje mlečnih zob s preventivnim plombiranjem. Škrlno moramo paziti na izmenjavno zob. Preprečiti moramo dihanje skozi usta in pobjati škodljive razvade otrok, kakor uporabljanje zobtebeča, sesanje prstov in podobno. Šolski zobni zdravniki se bodo morali v bodoče na take naloge pripraviti.

nice z razumevanjem ukrenila vsa potrebna, čim se to stvarno izkazalo, koliko so se podražile življenjske potrebšchine. Odnosi med upravo cestne železnice in strokovno organizacijo so bili doslej dobri.

Sandler v Varšavi

VARSAVA, 27. avgusta. AA. Švedski zunanji minister Sandler je včeraj dopolne uradno obiskal zunanjega ministra Becka, nato pa podpredsednika vlade. Popoldne se je vpisal v knjigo za avdienco pri generalnem inspektorju poljske vojske maršalu Rydz Smiglyju, ki pa trenutno ni v Varšavi.

Bivši ameriški državni tajnik Mellon umri

NEW YORK, 27. avgusta. d. Bivši državni tajnik A. W. Mellon je po hudi bolezní včeraj popoldne umrl. Mellon je bil znan kot eden izmed najbogatejših ljudi Zelenjenih držav. V zadnjem času je imel velik spor z davčnimi oblastmi in pripisuje velik vzrok njegovi bolezni in smrti tudi velikemu razburjenju, ki ga je ob tej priliki doživel. Svoj čas je bil tudi ameriški poslanik v Londonu.

Eksplozija lokomotive

BRUSELJ, 27. avgusta. AA. V Rekenarou je pri gradnji Albertovega prekopa eksplodirala lokomotiva. Strojovodje je vročila para nevarno opekla in je v bolnišnici podlegel ranam. Delo nevarno sta ranjena tudi kurjač in delavec, ki sta bila na lokomotivi.

Borzna poročila.

Curib, 27. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 16.33, London 21.70, New York 435.375, Bruselj 73.36, Milan 22.9375, Amsterdam 242.130, Berlin 175.05, Dunaj 80.75, Praga 15.105, Varšava 28.05, Bukarešta 2.05.

ESNENI ZGODOVINSKI DOGODEK IZ DOBE CARSKA BUSIJE
Prosluli agent Ochrane
A S E V Olga Čehova
W. Liebenauer
PREMIERA JUTRI V ELITNEM KINU MATICI!
 Redne predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri pri normalnih cenah.

DNEVNE VESTI

— **Zahteve učiteljev šol za defektno dečo.** V Beogradu je bil včeraj zaključen kongres učiteljev šol za defektno dečo. Za predsednika Združenja je bil izvoljen Miloš-Raković, za podpredsednika pa Dobriša Šiljak in Vilko Mazl. V resoluciji se zahteva zakonitost obveznega šolanja vseh defektnih otrok in ustanovitev zadostnega števila zavodov. Razen obveznega šolanja naj bi se otvorila pri vsakem zavodu odgovarjajoča opračevalna šola, procedura sprejemanja otrok in mladotnikov naj se pa poenostavi in pospeši. Zdravljenje defektne dece je treba organizirati bolje. Zboljša naj se gnotni položaj učiteljev šol za defektno dečo, ki naj bi dobili pravico do polne pokojnine že po 30 letih službe.

— **Anglesko sredozemsko brodovje v naših vodah.** V Dalmaciji z velikim zanimanjem pričakuje prihod angleškega Sredozemskega brodovja, ki je zdaj po večini na Jadranskem morju na rednih letnih manevrih. Anglesko sredozemsko brodovje poseti Split, Dubrovnik in Boko Kotorsko, kamor prispe v torek flotilja rusičev druge divizije. Prihodnje dni pripelje pred Split najlepša križarka na svetu »Hood«. Končno se zbera angleške ladje pred Boko Kotorsko, od koder odplujejo na Jadran.

KINO MATICA
 Mala, a vendar najpopularnjša filmska umetnica
 Shirley Temple v filmu
ZLATI KODRČKI
 nemški dialog
 Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

SLOGA
 Poslednja ljubezen Ivana Straussa — kralja valčkov — v filmu
NESMRTE MELODIJE
 Komorni pevec Alfred Jerger, Lizzi Holzschuh, Leo Slezak
 Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri.

— **Pol milijarde škode utrpeli naša država** vsako leto zaradi tihotapstva tobaka. To je ugotovil generalni direktor uprave državnih monopolov Milan Rašić na konferenci v Splitu. Govoril je o težjih dohodkih, ki jih ima država od monopola tobaka, na drugi strani pa tudi o veliki škodi zaradi tihotapstva. Pred sedmimi leti je prodala uprava monopolov na leto 10 in pol milijonov kilogramov tobaka, zdaj ga za proda komaj 7.000.000 kar pomeni, da se priritihotapi letno 3 in pol milijone kilogramov tobaka.

— **Najboljši belgijski parnik v Dalmaciji.** Družba Compagnie Maritime Belge S.A. je organizirala izlet s svojim najlepšim parnikom »Leopoldville« iz Antverpna preko Lisabone, Neaplja in Kotora v Split s povratkom preko Dubrovnika, Krfa, Palermo in Alžira v Antwerpen. Parnik je poln belgijskih in holandskih izletnikov. Iz Antverpna je odplul v soboto, v Split pa prispe v torek, kjer ostane ves dan. Na parniku je oddajna postaja in v torek zvečer bodo oddajali propagandno predavanje o naši državi. Parnik je 16.000 tonski in vozi med Belgijskim Kongom in Belgijo. Pred Dubrovnikom prispe v sredo in izletniki ostanejo tudi v Dubrovniku ves dan.

— **Služba božja v pravoslavni kapelici na Golniku in v pravoslavni cerkvi v Ljubljani.** Jutri, na pravoslavni Veliki smaren bo služba božja v pravoslavni kapelici v sanatoriju na Golniku, v nedeljo pa v pravoslavni cerkvi Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, obakrat ob 10. dop. Obe službi božji opravi tajnik duhovnega sodišča iz Zagreba g. Nikola Simeonović.

— **Angleška admiralska jahta pred Dubrovnikom.** Včeraj jutraj je pripela pred Dubrovnik angleška admiralska jahta »Aberdeen«, na kateri je soproga poveljnika Sredozemskega brodovja admirala Ponuba. Jahta ostane pred Dubrovnikom do 31. avgusta, 1. septembra pa pripelje pred Dubrovnik angleška križarka »Woolwich«, ki ostane tam do 12. septembra.

— **41. razstava prireditelj Ljubljanskega velesjema** do letošnji jesenski velesjema od 1. do 12. septembra. Jesenske prireditve »Ljubljana v jeseni« so redno dopolnilo ljubljanskemu spomladanskemu velesjemu industrijskega in obrtnega značaja. Letošnja jesenska prireditelj bo zasedala ves prostor ljubljanskega velesjema, ki obsega 40.000 kv. metrov, ter bo izredno zanimiva in pestra. Podala nam bo razstavo slovenskega novinarstva, etnografsko in misijonsko razstavo »Indijec«, umetnostno razstavo slovenskih likovnikov umetnikov, razstavo »Materi za otroka«, cvetlično razstavo, ki bo izpopolnjena z veliko razstavo eksotičnih ritic in metuljev, vzoren sadni vrt, razstavo malih živali, razstavo pernate in dlakaste divjadi naših gozdov v posebnem živalskem vrtu ter razstavo industrijskih in obrtnih izdelkov. Posebno bogato bodo zastopani poštivo in stanovanjska oprema, radio-aparati, živila, izdelki male obrti, galanterija in tehnične novosti. Seveda bo razstavljeno še mnogo drugega in ni mogoče vsega našteti. Vse to bo treba pač videti. Harmonikarji bodo tekmovali za prvenstvo Jugoslavije in predhodni pokal za 1. 1937—38 v nedeljo 12. septembra. Razstavnemu prostoru bo priloženo tudi lepo zabavišče z raznimi atrakcijami, godbami in plesom, ter variete, kjer bodo nastopali artistični svetovnih odrov. Na odhodni postajni blagajni je treba kupiti celo vozno karto do Ljubljane in še rumeno železniško legitimacijo za 2 din. Na velesjemu se dobita velesjemska legitimacija in potrdilo o obisku, nakar ima obiskovalce brezplačen povratek.

Dr. V. STACUL

zopet redno ordinira

— **Radialna postaja sporoča svojim naročnikom,** da bodo do incl. 29. t. m. večer na poročila ob 21.30. namestu ob 22. uri.
 — **Putnik priredi:** 5. septembra izlet s posebnim vlakom v Postojnsko jamo in na Hakek k odkritju spomenika Kralju Aleksandru I. Cena vožnji, vstopnina v jamo in potn. list 63 din. Cena kosila na Rakeku 14 din. Cena večerji na Rakeku 10 din, 4. do 8. septembra izlet z avtobusom v Benetke, Padovo, Trst in Gorico z obiskom vojaškega pokopališča v Redipuglie. Cena vožnji, prehrana, prenočišče, potni list in vodič v Benetkah 685 din. Vse druge informacije v hotelarnički Putnik in Gajevi ulici in v biletu »Metropole«. Prijave se zaključujejo 31. avgusta.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, nestalno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 29, v Splitu 28, v Mariboru 27, v Zagrebu 26, v Ljubljani 25-2, v Beogradu 25, v Sarajevu 24. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.9. temperatura je znašala 14.6.

— **Arretiranec zabodel redarja na policiji.** V Visokem je v sredo zvečer arretiran delavec Meho Karakaslovič zabodel v policijskem poslopu redarja Mujo Penica. Karakaslovič je bil arretiran zaradi manjšega izgreda. Ko ga je privedel redar na policijo je na hodniku potegnil nož in zabodel redarja v prsi. Prerezal mu je glavno žilo in redar je kmalu izdihnil.

— **Najdeno ogrodje koleasa.** Te dni je nekdo našel v strugi Bistrice v bližini šmarce pri Kamniku ogrodje koleasa s tov. št. 1.484.518. Ogrodje je bilo brez koles in krmila ter je črno pleskano. Lastnik naj se zglasti na orožniški postaji v Mengšaju.

— **Ponavljalni in dodatni izpiti na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«** v Ljubljani. Domobranska 15, bodo dne 9. septembra. Razpored istih je razviden na oglasni deski ravateljstva. Redni pouk prične dne 14. septembra.

— **Cigani ropajo in krađejo.** V soboto ponoči so bili na banovinski cesti v Boreči pri Gor. Lendavi napadeni Alojz Mertik, Franc Bedek, France Spingler in Marija Rajner, vsi iz Mačkova. Napadla sta jih dva s. samokresni orožena roparja in sicer na križišču ceste; vzela sta jim vso gotovino. Roparja sta bila cigana in sicer 28-letni Jožef Horvat nazvan »Ričet« ter Vendel Cener s ciganskim priimkom »Lizikine«, ki sta se delj časa potepala po okolici. Cigana sta osumljena tudi vloma

v Vičencih, kjer sta ukradla Mariji Lovnjakovi dve moški suknji, ženski plašč, dve obleki ter nekaj perila, v skupni vrednosti okrog 1200 din.

— **Na drž. realni gimnaziji v Kočevju** bo vpisovanje učencev za šol. leto 1937/38 po sledečem redu: dne 1. sept. v I. r., dne 2. in 3. sept. pa II.—IV. r., dne 4. sept. pa za VII. in VIII. r. Istočasno se bodo sprejemali tudi učenci z drugih zavodov. K vpisu za I. r. naj prinese učenci šolski izkaz s potrdilom: o opravljenem sprejemnem izpitu ter rojstni list, za ostale razrede pa izpitičevalo o dovršenem predhodnem razredu (tudi dijaki tudi rojstni list). Predložiti bo treba tudi davčno potrdilo za odmero šolnine. Po odloku banske uprave v Ljubljani dijaki, ki so v preteklem šolskem letu dovršili IV. r. na tukajšnjem zavodu, ne potrebujejo odobritve spregleda šolskega okoliša, ako se nameravajo vpisati v V. r. na real. gimnaziji v Novem mestu odn. v Ljubljani. — **Ravnateljstvo**

— **Pogrešan dijak.** Od doma na štni pri Stari Loki je že 22. t. m. neznan kam odšel 14-letni dijak France Rajgelj. Pogrešanec je za svoja leta precej dobro razvit, podolgovatega obraza, dolgih svetlih las in nosi moder suknič ter rjave športne hlače.

— **Pobegla gojenca.** Iz banovinskega deškega vzgajališča na Selu sta te dni pobegnili gojenca Avgustin Matjaž, doma iz Predela obč. Šmarje pri Jelšah ter Josip Candir iz Vel. Pircišče. Ubežnika sta stara po 15 let ter nosita ponošeno obleko. Kam sta ju ubrala, ni znano, najbrž se klatita po deželi.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
 v Slogi — Telefon 33-87
 V petek, soboto in ponedeljek ob pol 9. uri zabaven film, deloma koloriran
RDEČI JAHAC
 Svetislav Petrovič — Kamila Horn
 M. Luisa Claudius
 Predstave v nedeljo odpadejo vsled sokolske veselice, ki se vrši v vseh prostorih sokolskega doma.

Iz Ljubljane

— **Iz S kosami ogražajo ljudi na cestah.** Na periferiji se je razpasla navada, da Kosci nosijo nasajene kose po prometnih cestah. Večina koscev se celo vozi s kolesi z nasajenimi kosami na ramah. Pešci morajo biti zelo opreznosti zlasti zvečer, ko ne opazijo že od daleč s koso oboroženega kosca. Zdi se nam, da je v veljavni neki policijski predpis, ki prepoveduje nositi po mestu nasajene kose. Ako pa že ni nobene prepovedi, ki bi omejevala ogražanje ljudi na cestah, bi jo bilo treba uvesti. Mislimo pa, da bi prepoved morala veljati tudi za periferijo, n. pr. za Hradeckega in Izžansko cesto in ne samo za Šelenburgovo ulico.

— **Iz Na ribjem trgu** je še vedno malo blaga, ker še vpliva nanj počitniška sezona. Ljubiteljev rib še ni mnogo v mestu, razen tega je za poleti tudi zaradi toplote vselej slabši konzum rib. Cene so zmerne. Sardelice so danes prodajali po 14 do 18 din, ščuke po 16 do 20 din, smuč po 20 do 22 din. Izmed morskih rib je bilo še po nekaj kilogramov tuna po 28 din in osličev po 30 din kg.

— **Iz Pohušanje v dolini šentflorjanski** se je razlegalo, kakor že večkrat, zopet v sredo 25. t. m. ob 11. uri zvečer iz prevega nadstropja neke hiše na Poljanski cesti, v kateri je tudi gostilna, v velekrščanski družini so zvenele skozi odprta okna take vnebovpijoče cvetke da so se zgrazali vse mimoidoči in sosede. Res, vzorna krščanska vzgoja! Ne glede na kaljenje nočnega miru, je v nevarnosti tudi naša mladina, ki se mora nad takimi zledji zlasti podnevi nehoti pohuševati. Naj bi se tudi oblast pozanimala za to hišo.

— **Iz Pavla Bergot nastopi.** Koloraturna operna pevka Pavla Bergotova, ki je pred kratkim koncertirala v Bologni, Milanu Rimu in drugih večjih italijanskih mestih, bo tudi v Jugoslaviji priredila več koncertov. Nastopila bo v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, kjer bo njen koncert 10. septembra v franciškanski dvorani. Pavla Bergotova je Istrijanka in je pevka svetovne slave.

— **Iz Trije poškočevanci.** Davi so prepljali v bolnico 32-letnega posestnika Janeza Jegliča iz Češnjice pri Motniku. Jeglič je doma obiral sadje, nenadoma pa mu je na veji spodrsnilo in je padel na tla. Poškodoval se je na glavi in po rokah. — **Opekariškega delavca** Jožeta Marinča, zaposlenega na Črnučah, je včeraj zasul plaz livoce, ki ga je hudo poškodoval po glavi in nogah. — **V bolnico** so včeraj popoldne prepeljali tudi 30-letno šiviljo Vlasto Kureš, stanujočo v Hrenovi ulici 20. Kurešova je padla s koleasa pred magistratom in se poškodovala po životu, si pretresla možgane in se pobila po rokah.

KINO UNION od jutri dalje zopet odprti!
 PREMIERA VELIKE MUZIKALNE REVIJE
 V gl. viogi kraljica plesa
Eleanor Powell
Plešem za tebe
 Redne predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri pri normalnih cenah.

— **Iz Tatvine.** Elizabeta Brulčeva je objavila, da ji je v sredo popoldne med kopanjem na Savi pri Črnučah ukradel nekdo usnjato ročno torbico, v kateri je bila denarnica z 80 din, dalje dva zastavna listka, 3 ključi, par belih sandal, kombinirna in več korespondence. Brulčeva je oškodovana za 200 din. — **Iz kabine v kopalnišču »Ilirije«** je nekdo izmaknil dijaku Milanu Hudniku zapesno uro, vredno 200 din. — **S stojnice mesarja Ivana Janeža** na trgu je nekdo odnesel malo tehnično in 10 utežev, v skupni vrednosti 180 din. — **V Korytnikovi ulici 32** je bilo vlomljeno v koočnjak Marije Klanc in je tat odnesel 2 kokoši. — **Albini Zvolnikovi** pa je tat odnesel iz barake na dvorišču nebotičnika s koleasa 200 din vrednc dinamo-svetilko.

— **Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj,** potrjen od ministrstva trgovine in industrije na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15, je sedaj redno vsak dan. Pojasnila in brezplačna izvestja na razpolago. — **Ravnateljstvo.**

— **Iz Glasbena šola Nar. žel. glasbenega društva »Sloga«** v Ljubljani. Vpisovanje gojencev bo od 1. do vstetega 7. septembra t. l. vsak delavnik od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure v pisarni šole — Pražakova ulica. Pogoji so razvidni iz afiš v veži in pisarne te ustanove.

— **Iz Vpisovanje na Drž. osrednjem zavodu za ženske domači obrt** v Ljubljani se vrši dne 1., 2. in 3. septembra 1937 od 9. do 12. ure popoldne. Pojasnila na zavodu.

SOKOL

— **Ljubljanskim sokolskim društvom,** članstvu, naraščajo in deči! Danes ob 19.15 uri pridejo v Ljubljano poljski gojenec in gojenke visoke šole za telesno vzgojo v Varšavi. Jutri ob pol 17. uri bodo na tlovališču Ljubljanskega Sokola nastopili v odlojki hazeni, rokometu in koškanju, člani Ljubljanskega Sokola bodo nastopile 6 sprostimi vajami, članska olimpijska vrsta pa na orodju. Sedeži bodo stali din 6.—, stojišča 3 din. Zvečer bo ob 21. uri na Tabornem velik slovenski večer s pestrim telodvornim, literarnim in glasbenim večerom, poljski gostje bodo nastopali z narodnimi koli v poljskih narodnih nošah in bodo po večini sami izpolnili obširen in lep spored. Po akademiji bo družabni večer. Sedeži bodo po 10 in 6 din, stojišča 4 din. Pozivamo vse pripadnike, da se sprejema gostov na kolodvoru in obih prirediteljev udeležijo v čim večjem številu (deca zvečer ne soleduje) in to v meščanski obleki z znakom. Zdravo! Ljubljanska sokolska župa.

— **SPREMEMBA PROGRAMA RADIO LJUBLJANA**
 Petek, 27. avgusta
 21.15: Plošče. — 21.30: Čas, vreme, poročila, spored. — 21.45: Glasbena reportaža za beograjsko kratkoval, postajo iz Rogaska Slatine (operni ork. in solisti). — 22.30: Angleške plošče.
 Sobota, 28. avgusta
 20.00: O zunanji politiki (g. Ruda Jurčec) — 20.30: Veseli bratci, vmes plošče. — 21.30: Čas, vreme, poročila, spored. — 21.45: Glasbena reportaža beograjske kratkoval, postaje iz Maribora: O Pohorju (sepostat bratov Živko). — 22.30: Radijski orkester. (Na strani 4. objavljeni program za jutri se torej v toliko spremeni.)

Umrl nam je naš preljubi, srčno dobri soprog, sin, brat in svak, gospod

Franc Luckmann

pooblaščen uradnik Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, artilerijski poročnik v rezervi

danes ponoči po kratkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v svojem 39. letu.
 Nepozabnega pokojnika spremimo k večnemu počitku dne 28. avgusta ob 1/2 6. uri popoldne iz mrtvaške veže, Stara pot 2, na pokopališče k Sv. Križu.
 Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 30. t. m. ob 1/2 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja in v patronatski cerkvi v Cabru in Gerovu.
 V LJUBLJANI, dne 27. avgusta 1937.

DALMA LUCKMANN, roj. pl. GHYCZY, soproga,
 NINKA LUCKMANN, roj. GALLE, mati,
 Dr. FRIDERIK LUCKMANN, rojena LINDA LUCKMANN, rojena KOSLER, JOSIPINA LUCKMANN, roj. Tscheligi, svakinja,
 HANNA pl. MEHLEM, rojena LUCKMANN, sestra, ERVIN pl. MEHLEM, svak.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekluci, izjave beseda Din 1, davek posebej
 Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov se maie ogleae ne priznava.

RAZNO
 Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NOVOSTI
 perila, obleke, pumparice itd. nudi ceneno:
 P R E S K E R
 Sv. Petra c. št. 24

KLISEJE
 VEŠTAVNI
 JUGOGRAFIKA
 SV. PETRA NAJPIZ 3

PRODAM
 Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NAJBOLEŠI TREBOVŠKI
premog
 brez prahu,
 KOKS, SUHA DRVA.
L. POGAČNIK
 Bohoričeva 9 — Telefon 20—59
 24. h.

Makulturni papir

proda
 uprava „Slovenskega Naroda“
 Ljubljana, Knaflijeva ulica št. 5

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA
 KNAPLJEVA 5
 IZVRŠILJE VSE VRSTE TISKOVIN
 PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

URADNIŠTVO KREDITNEGA ZAVODA
 za trgovino in industrijo v Ljubljani naznanja, da je umrl njega nepozabni tovariš, gospod

Franc Luckmann

Vzornega, priljubljenega druga bomo ohranili v trajnem prijetnem spominu.
 LJUBLJANA, 27. avgusta 1937.

URADNIŠTVO
 Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani

Če je mogoče rešiti Kitajsko, jo bo rešil Čankajšek

pustolovec, bohem, hazardist, vojak, politik in diplomat, obenem pa občudovalec in nasprotnik Japoncev

Maršal Čankajšek

Čankajškova žena

Tokuju. Ta štiri leta so močno vplivala nanj. Bilo je v časih, ko se je Japonska naglo razvijala v vojaško, donarno in industrijsko velesilo. Čankajšek je videl, kaj se črpa na Japonskem iz zemlje z energijo mladega naroda, ki se je šele prav zavele svoje moči, pa je primerjal Japonce z nazadovanjem in kulturno utrjenostjo svoje domovine in svojega naroda. Tako se je nazval globokega spoštovanja Japoncev, pa tudi respekta pred njimi. Obenem je pa zasovražil gospodarje Kitajske, ker so bili v njegovih očeh krivi, da je njegova domovina propadala.

V ognju revolucije

V Tokiju se je seznanil s kitajskimi revolucionarji, zbranimi okrog modrega Sunjatsena v tajnem društvu Tung Menku, v katerem je bil temelj bodoče mogoče stranke Kuomintan. Čankajšek se je z vso verno pridružil revolucionarjem, postal je Sunjatsenov zaupnik in ko je izbruhnila revolucija, je vodil uporni pokt ter zasedel z njim svojo rodno provinco Cekian. Že takrat se je pokazalo, kakšen je Čankajšek: očiščeni vojaški organizator, spreten diplomat, ki hitro preodi položaj, preseneti in uniči tekmeča z nepričakovanim udarcem ali razdraži njegove živce z odlašanjem in izmotavanjem. Pokazal se je tudi njegov nemiren diktatorski značaj, zavidajoč tuji prijateljem njihove uspehe. Ob razdelitvi vodilnih mest v novi republiki, ko je postal njen prezident Sunjatsen, se Čankajšek ni sporazumel s prijatelji. Naglo je zapustil vse, izstopil iz armade, odšel v Šanghaj in postal bohem. Jel je pijačevati, postal je strasten kvartopirec, zaigral je vse, kar je imel in se do ušes zadolžil. Udajal se je tudi opiju.

Šanghajski verižnik

To je trajalo leto dni. Potem se je pa Čankajšek enako hitro poboljšal, izginil je iz Šanghaja in stopil zopet v službo. Sunjatsen ga je sprejel z odprtimi rokami, ker se je takrat že boril proti Juansikaju. Juansikaj je postal diktator. Čankajšek se je vrnil s Sunjatsenom v Tokio, to pot kot političen emigrant. Oba sta se vrnila šele po umoru Juansikaja. Pa tudi to pot se Čankajšek ni sporazumel s prijatelji. Napočil je bil zopet trenutek, ko so se delila visoka mesta. Čankajšek je segel po najvišjih, dobil je pa samo generalški čin, kar mu je bilo mnogo premalo. Vrnil se je v Šanghaj s kapitalom in jel špekulirati na borzi. Šanghaj je čudno mesto. Tam je v veljavi toliko zakonov, da prav za prav nobeden ne drži. Za vsakega velja zakon njegove države in državljanstva, toda dokazuje državljanstva poljubne države na svetu lahko kupiš od verižnikov za nekaj kitajskih dolarjev. Bankarstvo je tu širok pojem in borzijanstvo džungla. V tem okolju se je Čankajšek hitro prerinil v zornino, neotaknjeno hitro verižnik je vratolomno in neverjetno obogatel.

Po vojni so bile tudi na Daljnem vzhodu leta konjunktura in skozi Šanghaj je šla dobra polovica kitajske zunanje trgovine. Čankajšek je znal stoniti na ugodno mesto v toku, nosečem s seboj zlata zrna in znal jih je mnogo pritegniti k sebi. Postal je eden največjih šanghajskih bogatašev, a to nomeni v tem milijonskem mestu mnogo. Menda v oziru hazardiranja — Kitajci so rojeni hazardisti, a Čankajšek je Kitajec z dušo in telesom — je povabil na svoje prijatelje tola ti niso pozabili nanj. Leta 1923 ga je Sunjatsen zopet poklical. Postal ga je v Moskvo, da bi doverši svoje študije in da bi lahko postal načelnik generalnega štaba. To je na že lahko bil mostiček k najvišjemu mestom v državi, Čankajšek je ponudbo sprejel.

Diktator

Kdo ve, ali je bil vpliv Moskve, takrat se radikalno komunistične in prežete z revolucionarno propagando, ali pa je kazalo to že na vrhunec Čankajškove moči — Čankajšek je bil čuden načelnik in poveljnik armade. Ko mu je leta 1926 vodstvo Kuomintana poverilo vrhovno poveljstvo nad kitajskimi armadami, je začel Čankajšek lastno vojsko razkrajati. Izdal je geslo: Proč z militarizmom, na katerega se na Kitajskem naslanja tuji imperijalizem. Ko je pa sledil temu razpad kitajske vojske in ko so se jeli v posrednih provincah proglašati generali za neodvisne vladarje, da je nastala splošna zmeda in da so se pričeli vojni pohodi proti republikanski vladi, je Čankajšek nenačoma

obrnil, postavil novo vlado v Nankinu, jo proglašal za centralno narodno kitajsko vlado, izprijemil Kuomintan od temeljev, pometal iz stranke komunistične agitatorje in odredil kruto čiščenje z usmrčitvami. To je pozlo desetletje življenj. Toda Čankajšek je postal tako gospodar večjega dela Kitajske. Leta 1928 je bil izvoljen za predsednika narodne vlade, ki jo je vodil dotlej kot diktator.

Dr. Sunjatsen

Če je napravil takrat bilanco svoje kariere, ni mogla biti posebno ugodna. Dosegel je bil sicer najvišje mesto, toda postal je bil vladar ubožane, izžrpane in razpadajoče države, v kateri so na vseh koncih in krajih divjali upori in sredobežne sile, čim se ni več cutila moč diktatorjeve pesti. V srednji Kitajski so bili na krmilu komunistični generali, od severa so pa prodirali v državo od leta 1929 Japonci, katerim se ni bilo mogoče postaviti v bran. Japonci so zasedli Mandžurijo, se vgnezdili v Kvantumu, si priborili posebne privilegije v Pekingu in podpirali v provincah separatistične pokrete, da bi mogli z njihovimi vladami, naslonjeni na svojo premoč, sklepati posebne pogodbe. Kitajska je bila brez moči, njeni generali so se prodajali. Zaman je Čankajšek oznanjal zedinjenje Kitajske. Očitno so mu celo, da drži z Japonci, ker jim ni hotel napovedati vojno.

Kitajska se prebujaja

Toda Čankajšek je poznal moč Japonske. Vedel je, da se Kitajska ne more meriti z njo. Zato je čakal in organiziral armado. V mestih, kjer se čuti tuj in japonski pritisk, narocna zavestnost raste, čeprav se včasih zdi, da je težko zavedati se narodne pripadnosti in biti povišen na njo, ko narod razpada po lastni krivdi. Toda na kmeth, na neskončnih kitajskih ravniinah, kjer so ljudje potopljeni v neskončno morje kitajstva, kjer ni drugih tujecev razen iz kake oddaljene kitajske province, kjer ni sovražnikov, razen krutih domačih vladodržcev in uradnikov lastne države, ki se zanašajo na to, da je osrednja vlada daleč, tam je težko oznanjati narodno edinstvo. Čankajškov glas je ostajal glas vpijočega v puščavi in vse je kazalo, da bo doživel ta mož železne volje in neumorne delat baš na najvažnejšem polju svojega udejstvovanja neuspeh. Paradoks njegovega življenja je, da so mu tu pomagali sovražniki — Japonci. Kitajske ni bilo mogoče zediniti z oznanjenjem narodne zavestnosti, pač se je pa zedinila v odporu proti Japoncem, v svitu gorečih mest, v grmenju topov in letalskih bomb naskakujoče japonske armade.

Obračun z Japonci

Čankajšek je izjavil, da Kitajska to pot ne more ugoditi japonskim zahtevam, da jim ne more izročiti bogate severne province s Pekinom. Gotovo je zaslužil nevarnost, ki bi rasla baš iz dozdnevne avtonomije vlade v Pekingu, ki ima v svoji stoletni tradiciji glavne mesta za severne kraje veliko privlačnost. In izjavil je, da se bo Kitajska branila do zadnjega moža in do zadnjega strela. Obračun z Japonci je za Kitajsko naravnost čudodelno zedinjavajoče geslo. Zaenkrat je to edino geslo, ki ga enako razume vsa Kitajska, edini izraz skupnih interesov vsega naroda. Na Čankajškov bojni poziv je odgovorila vsa Kitajska; tudi generali, ki so se več let borili proti njemu, so mu

obljubili podporo in pokorščino. Tako je dosegla Kitajska prve uspehe nad Japonci. In Čankajšek, vodja enotne Kitajske, proglašal splošno vojaško dolžnost in pripravljala odpor, kakršnega se Japonci niso nadejali.

Vse kaže, da stojimo na pragu zgodovinske odločitve o Daljnem vzhodu. Zaenkrat se še ne da reči, kakšen bo konec vojne med Japonci in Kitajsko. Javno je, da gre Kitajska za biti ali nebiti. Če je sploh mogoče rešiti jo, jo bo rešil in obnovil Čankajšek, pustolovec, bohem, hazardist, vojak, politik in diplomat, obenem občudovalec in strasten nasprotnik Japoncev.

Čansolin pokopan

Dramatični dogodki na Kitajskem so potisnili v ozadje za Azijo in za sedanje dogajanje zelo važen dogodek, namreč pogreb generala Čansolina. Čansolin, bivši poveljnik kitajske vojske v Madžuriji in nekronani kralj te dežele, je postal 24. junija 1928 žrtev atentata. Peklenski stroj je bil položen pod maršalovo dvorni vlak. Maršalovo truplo so prepeljali v budhistični hram v Mukden, kjer je ležalo balzamirano v krsti polnih devet let, ne da bi bilo pokopano. Šele sedaj so japonske oblasti dovolile prepeljati krsto z maršalovimi zemskimi ostanke v Činčau in jo položiti v mavzolej Čanove rodbine.

Pogreba se je udeležilo mnogo Kitajcev, toda mladi maršal Čansoljan, Čansolinov sin, ki se je lani uprl Čankajšku, je bil zato izgnan v daljno provinco in šele v sedanji kitajsko-japonski vojni so ga pomislili. Prevzel je zopet poveljstvo nad svojo vojsko. Očetovega pogreba se pa ni mogel udeležiti, kar je eden najhujših udarcev, ki more zadeti Kitajca. Najbrž so japonske oblasti baš zato šele zdaj dovolile pokopati Čansolina.

Aforizmi o starosti

Morda bi niti ne opazili, da se staramo, če bi otroci okrog nas ne bili tako prezdrni, da rasto. Nekateri ljudje se nikoli ne postarajo, ker se nikoli niso počutili mlade. Ne staramo se po zakonu koledarja, temveč po zakonu svoje duše. Dokler imamo smisel za lepoto življenja, ne mislimo na smrt. Casa ne moremo ustaviti, toda v spominih ga lahko podaljamo. Če bi si mislili življenje kot voz, bi rekli, da ga je v prvih desetih letih vlekel en konj, v drugem desetletju dva, v tretjem trije, v četrtem je pa drvel že sam kakor za stavo proti koncu, ki se hitro bliža.

Moževa pravica do ženinega nosu

Zanimivo sodno obravnavo so imeli oni dan v Lille. Šlo je za pravico moža do ženinega nosu. Ali si sme dati žena narediti nov nos, če mož s tem ni zadovoljen? Take operacije spadajo v področje plastične kirurgije. Gospa Duvalova, omožena že 20 let, je nekoga jutro povedala svojemu možu, da je sklenila zateči se h kirurgu, da bi ji operiral in popravil ne baš lep nos. Mož je menil, da strošek za tako operacijo bolniška blagajna ne bo hotela nositi. Žena je pa odgovorila, da ne potrebuje bolniške blagajne, češ, da ima nekaj prihrankov sama, drugo bo pa doplačal mož. Tega se je pa mož kot skopuh silno ustrašil. Dvajset let je bil nos njegove žene dober, v tem času se ga je že navadil, zdaj pa hoče žena naenkrat nov rimski nos, povrhu še fa-

šističen, čeprav ji je zadostoval 20 let francoski, revolucionarni, zavihan navzgor.

Zakonca sta se aprila. Žena je seveda pretakala solze, češ, dokler sem bila mlada, je že šlo s takim nosom, zdaj, ko sem se postarala, pa ne morem imeti več grdega nosu. Prepripi so se nadaljevali, dokler ni prišel spor med zakoncoma pred sodišče, kjer so dali prav možu. Zakon je bil ločen po ženski krivdi. Sodnik se je postavil na stališče, da žena nima pravice dati si operirati nos, če ji mož tega ne dovoli.

Iz Trbovelj

Vpisovanje v tukajšnje meštansko šole bo 1., 2. in 3. septembra dopoldne in popoldne med uradnimi urami. Za vpis v I. razred naj prinese učenci s sabo zadnje šolsko spritčevalo (o dovršitvi najmanj 4 razredov ljudske šole). Učenci, ki žele biti sprejeti v I. razred, ne smajo biti starejši od 14 let, kar morajo dokazati pri vpisu s kratnim listom. Nadalje morajo predložiti učenci pri vpisu ne glede na razred potrdilo o višini plačanih davkov v letu 1936, ki mora biti kolokvano z 20 din. Plačila šolnine so oproščeni vsi, ki plačajo manj kot 800 din letnih neposrednih davkov. Pri vpisu se plača še nadalje po din 20.— za zdravstveni fond, 5 din za kolek na prijavo in 1 din za tiskovino. Razredni ponavljajni izpiti se vrše dne 4. septembra t. l. od 8. ure dalje. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 31. avgusta t. l. K izpitu je treba prinesiti tudi zadnje šolsko spritčevalo. Dne 9. septembra bo v tukajšnji farni cerkvi sv. maša, 10. septembra pa se prične redni pouk.

Sport v Trbovljah in Hrastniku. V nedeljo 22. t. m. je imel SK DASK v Trbovljah svoj redni letni športni dan z obilnimi sporedom, ki ga je pa le motil dež, in to v soboto, radi česar je odpadel turnir domačih klubov, in v nedeljo, ko sta bili glavni tekmi: SK Dask : SK Olimp in SK Amater : SK Olimp. Dopoldne je bilo lahkootletška tekma, kjer so vsa prva mesta pobrali lahkootletci SK Amaterja, a popoldne so zopet nogometiški Amaterja odnesli pokal. SK Dask : SK Olimp je končal s 5:0 za SK Olimp, SK Amater : SK Dask pa je končal s 7:0 za SK Amater. Daskovci so nastopili zelo pomlajeni in niso bili kos rutiniranim nasprotnikom. Amater je nastopil z dvema rezervama, a SK Olimp je bil kompleten. Tekma med Amaterjem in Olimpom se je končala neodločno z 0:0, oz. 1:1. Ta tekma je bila odigrana v pravem prvenstvenem stilu in je bila publika zelo zadovoljna. Sodil je vse tekme g. Bertou, ker nipišal delegirani g. ss. Arhar Franc, in je povsem dobro izšel iz ožugnega krsta. V Hrastniku pa je imel SK Hrastnik svoj športni dan, ki ga je tudi motil dež. Pri turnirju so sodelovali SK Hrastnik II, Trbovlje, Rudar, Radeče in Laško; iz tega turnirja je izšel kot zmagovalac opravičeno SK Laško in odnesel lep pokal. Glavna tekma SK Hrastnik I. : SK Jadran pa se je končala z 1:4 za SK Hrastnik, ki je odlično zaigral in zaslužen zmagal nad prvorazrednim klubom Jadranom iz Ljubljane. Sodil je g. se. Božič Adalbert dobro. Dalje se je konstruiral nanovo okrožni odbor LNP, ki naj bo v bodoče agilejši od prejšnjih in naj dela v bodoče za pomiritev in združitve vseh pozitivnih športnih sil. Garancijo za uspeh in napredek nam nudi novi predsednik in osebni g. Iva Dolinarja, ki nara je znan kot soustanovitelj športnega pokreta v Trbovljah.

Izselenci na odhodu. Po Trbovljah se vidi sedaj precej izseljencev-rojakov, ki so prišli iz Francije in iz Nemčije na odhidi v domovino; so precej lepo oblečeni, a kako jim je pri srcu, je drugo vprašanje. — Družabni večer trboveljskega Sokola. V soboto priredi naš Sokol družabni večer s sodelovanjem g. Ivana Kuharja, ki bo igral koncertne in operne arije na kromatični harmoniki. Sodeloval bo pevski kvartet DNR Trbovlje. Prireditev se prične ob 20.

Radioprogram

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »NAS VAL«. Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5.

Sobota, 28. avgusta.
12.00: Plošče. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14.00: Vreme. — 18.00: Za delopust (igra radijski orkester). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Nove železniške proge v okviru javnih del v dravski banovini (ing. Drago Leskovec). — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Vesele, okrogle in žalostne prigode iz bojev zoper komarja. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski orkester.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

— Toda starši kratkoma prodajajo svoje novorojenčke, če se jim zdi, da imajo že preveč otrok.
— To pojasnjuje njihova beža, čeprav tega ne opravičuje.
— Kaj pa store, da bi si pomagali iz bede?
— Gospa, vi postajate naravnost zagrizeno pristranska. Kitajci so na svetu najmarljivejši ljudje, najubogljivejši, najbolj žilavi in najpriljavnejši za vsako delo. Potrpežljivost kitajskih obrtnikov je prišla že v pregovor.
— Toda uporabljajo jo samo za izreztavanje igre mah-zong, za poliranje biljardnih krogel, za slikanje pahljaj, solčnikov in svetilk ali pa za okrasno lončarstvo.
— Njihovi umetniki so nedosegljivi mojstri v podrobnostih.
— Nimajo pa nobenega pojma o perspektivi.
— Njihovi kulijsi so najurnejši delavci na svetu.
— Priznam: oni so kralji nosačev in tekačev z nosilnicami. Ali pa naj bo to ideal naroda?
— Čigava krivda pa je to?
— Misijonar je sprejel vprašanje z naraščajočo vročino.

75

— Da, čigava krivda je to, da ostaja ta marjijska rasa, čije prirodne lastnosti, združene z največjim omejevanjem v potrebah in zmernosti, bi napravile iz Kitajske ogromno kolektivno velesilo, da ostaja zaposlena s temi drobnimi deti, ker postavljajo veliki mednarodni trusti v strahu za konkurenco svoj veto proti vsakemu poskusu industrializacije te dežele? Veliki kitajski zid ni tolika ograda, kolikor jetniška mreža.
— Ladi Killfenorova se je tem besedam tiho zasmejala.
— Vaša opredelitev, oče, mi je priključila v spomin drugo enako slikovito. Povedal mi jo je nekoč magnat sir Ismael Hawktone, gospodar težke industrije in demarnega trga.
— Brančelje je zadrtel.
— Vi ga poznate? — je vprašala z zanimanjem.
— Samo po imenu, — je odgovoril Robert lakonično.
— Lepa Angležinja ga je radovedno pogledala. Njen pogled ga je spravil v zadrego. Angležinja je nadaljevala:
— Sir Ismael Hawktone je takote opisal Kitajsko: Ogromna, prenapolnjena posoda, ki je za vse na svetu ne smemo odpreti, ker bi preplavila svet.
— Ta slikoviti izrek se da zagovarjati, — je potrdil de Mervent. — Zdaj nam pa povejte svojo definicijo, gospa, Lady Helena je dejala prepričevalno:
— Sedanja Kitajska? Pomota našega zunanjega ministristva.
— Trije Francozi so se zasmejali temu drznemu izreku. Lepa lady je pa vztrajala na njem.

— Pomota našega zunanjega ministristva! Kitajska bi morala že davno spadati med naše domonione.
— Saperlot, to je pa dober tek! — se je zasmel Jean de Mervent. — potem se pa še najdejo ljudje, ki smatrajo nas na poslaništvu za nenastitne imperialiste.
— Ne gre za imperializem, temveč za odbravanje nerodnih metod. Sedanja Kitajska je neobrasel narod v stanju druge otroške dobe. Pustiti Kitajce, da se grede velik narod, je isto, kakor, da ti otročičku vžgalice v roke. Nekega dne vam bo vse zaigral.
— Toda, gospa, Kitajska ima vendar svojo vlado.
— Kitajska vlada?... To je isto, kakor če bi trohli, da vlada črv telesu, ki ga reči. Nad to ogromno in brezoblično maso, kakršna je kitajski narod, izkoriščan in izsesavan, živi kasta parazitov, ki nima niti običajnega izgovora bivših feudalcev, ki so vsaj branili svoje podložnike in vazale, če jim je pretiła nevarnost od zunaj. To je kasta izobražencev, proizvajajočih politike, vojske in mandarine.
— Oče Didier ji je ugovarjal:
— Gospa, na Kitajskem žal ne more študirati vsak ledor bi hotel.
— Res je, a to je še sreča.
— Koliko mračnjaštvo! — je vzkliknil de Mervent smeje.
— Ne, to je praktičen smisel, — je odgovorila lady Helena. Izobrazba, kakor tudi svoboda, se to sta socialni nagradi, pripadajoči narodu, ki se je

že dolgo pripravljala na oboje. Ali pa je na Kitajskem tako? Odgovorim odločno: Ne. Cesar v dostojanstvu Sina neba je predstavljal nekoč dozdnevno enotnost Kitajske. Odkar je pa dobila Kitajska ustavo in se spremenila v republiko, vlada tam popolna anarhija.
— Pozabljate, gospa, — je pripomnil oče Didier, da so ti izobraženci politiki, ki so napravili iz Kitajske to, kar je zdaj, absolventi angleških univerz.
— Ne, nič nisem pozabila, tudi na to ne, da se je izučila večina samozvanih maršalov, ki vodijo med seboj državljansko vojno, v vaših vojaških šolah.
— Zdaj ste pa dobili, kar ste iskali, gospod diplomat, — se je pošalil oče Didier.
— Jean de Mervent je sprejel to zbadanje dobrodušno.
— Prav pravite, zmota voditeljev tako zvanih »kulturnih« narodov je ta, da hočejo za vsako ceno vteptati svojo kulturo v možgane v stanju razvoja. S svojo kulturo nagačijo k njim poslana vzorce, kakor se nadevajo gosi. Preobloženi z znanjem, ki so si ga pridobili, ne da bi ga bili v sebi prečevali, zavedajoč se svojega pomena, se vračajo tisti ljudje čimov, ker se smatrajo za izbrano kasto. Ta zarolek izobrazbe ima eno smpo posledico, da združaj v njih njihov individualni ponos z zaničevanjem nižjih slojev, ustvarjenih in množičnih se po njihovem mnenju samo zato, da tvorijo njih rečevo podlago, da lahko oni na račun teh revežev lahko žive.